

Forord

Der er sket og sker ganske meget på kirkegårdene i disse år. Kirkegårdene er under en til tider dramatisk forandring. For dramatisk fandt mange, da Metroselskabet begyndte at omkalfatre Assistens Kirkegård i København, uden hensynstagen til grave og mange af de bevaringsværdige gravmæler. Nu er Assistens Kirkegård fredet, og man kan undre sig over, at situationen blev bragt så vidt, at det var nødvendigt at frede en kirkegård, da specielt kirkegårde ligger under for foranderlighedens love, og en "fredning" derfor forekommer at være et paradoks.

Artiklerne i dette års *Kirkegårdskultur* handler i høj grad om kirkegårdenes foranderlighed og styring. Desuden drejer artiklerne sig om formidlingen af kirkegårdens værdier og hvorledes vi oplever og bruger kirkegårdene og besøg ved grave. Alle forfatterne har holdninger og meninger om, hvilke overvejelser man bør inddrage i administrationen og styringen af kirkegårdene og de kulturelle værdier, der findes her. Ligeledes er der holdninger til, hvad et besøg ved en grav betyder for den enkelte.

Biskop Elob Westergaard har omarbejdet sin formandsberetning til en artikel, hvor han reflekterer over de to modsatrettede tendenser i den nutidige kirkegårdskultur, den hurtige glemsel og ønsket om det individuelle præg.

Provst Leif Arffmann orienterer om nye love og regler og især begrebet "afregistrering", som er en følge af det såkaldte serviceeftersyn som lov om registrering af bevaringsværdige gravminder har været igennem, bliver gjort til genstand for nogle overvejelser.

Traditionen tro, bringer *Kirkegårdskultur* også oplæg fra årsmødet, der er omarbejdet til artikler. Landskabsarkitekt Christian Kjøller og provst Lone Hvejsel fortæller om frihed

og styring på kirkegårdene og konsekvenserne af de nye styringstiltag.

Museumsdirektør Ulla Schaltz øser ud sin mangeårige erfaring med gravminderegistrering og formidlingen af denne registrering, ligesom hun undrer sig over, at det før omtalte "serviceeftersyn" nedtoner betydningen af de lokalhistoriske værdier.

Kirkegårdsvejleder Stine Helweg påviser den tætte sammenhæng, der er mellem kirkegårdens kulturelle og rekreative værdier og forskellene på de rekreative værdier i en almindelig park og på en kirkegård.

Antropolog og leder af Kulturcentret Assistens Gitte Lunding fortæller om QR-koder, og de muligheder, der på denne måde åbner sig for formidlingen af kirkegårdens kulturværdier.

Seniorredaktør Peter Zeeberg fortæller om et vigtigt aspekt i forvaltningen af vores kulturarv, nemlig vigtigheden af at rekonstruere gamle indskrifter korrekt. Redegørelsen for, hvor galt det er gået for biskop Balle på Assistens Kirkegård er både morsom og skræmmende.

Ph.d-studerende Anne Kjærsgaard har været i Jerusalem og reflekterer over forskellige kulturers opfattelser af besøget ved graven og betydningen heraf for den enkelte.

Således behandler dette årsskrift mange aspekter af kirkegården og kirkegårdskulturen, og redaktionen håber, at årsskriftet *Kirkegårdskultur* vil være til glæde og inspiration for læserne.